

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Oviedo, Francisco de

Lvgdvni, M.DC.LI.

Punct. I. Reiectis nonnullis sententiis circa continui compositionem duplex
disputanda proponitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95503](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95503)

LIBER SEXTVS PHYSICORVM.

Ibro quinto Physicorum agunt multi cum Aristotele de motu propriè dicto, de quo nihil lego, quod non sit pura quæstio de nomine, neque de re quidquam aliud potest desiderari circa naturam motus præter illa, quæ scripsi Controuers. 12. Puncto 6. idè lib. 5. omisso ad illa, quæ ad sextum librum attinent gradum facio.

CONTROVERSIA XVII.

De continui compositione.

AGGREDIMVR continui compositionem, cuius hucusque non separata difficultas omnium Doctorum malè in genia vexauit, neque vllus fuit, qui illam non penè insuperabilem agnoscat. Hanc plerique terminorum obscuritate, illorumque replicatis, & implicatis distinctionibus, & subdistinctionibus obtenebrant, ne apertè capiantur desperantes rem posse alio modo tractari, neque rationis lucem sustinere, sed necessariò confusionis tenebris obtegendam, ne argumentorum euidencia deregatur. Ego id sanè præstabo, vt illa, quæ clarè non possum explicare aliis explicanda remittam, satius enim iudico apertè fateri, me rem non assequi, quàm dicere, quæ nec ipse percipio. Infanum enim est contendere aliis placere, quibus quisque sibi non placet. Vna tantùm in hac controuersia nos premit difficultas, cuius opiniones, rationes, argumenta, & solutiones, non solum per paragraphos distribuam, sed præter morem distinctis Punctis interfecabo.

PUNCTVM PRIMVM.

Reiectis nonnullis sententiis circa continui compositionem duplex disputanda proponitur.

1 Pater Vaquez 1. part. diff. 194. & diff. 254. docuit substantiam non habere partes ratione sui, sed ratione quantitatis, contra quem agam in Metaphysica, modò tantùm disputo, quomodo componatur continuum secundum partes, quas includit, siue illas habeat substantia ratione sui, siue ratione quantitatis, de partibus enim quantitatis, quæ ratione sui quantitati competunt secundum hanc sententiam eodem modo procedet quæstio, etiam si substantiæ partes omnino negentur.

2 Alij apud Hurtadum vt rem facilius componant, dicunt in continuo non esse actû partes, sed tantùm in potentia, hac ratione existimant ictû eludere, qui in quacumque alia sententia imminet. Vana mens. Rogo hos: an in arbore radices, & rami sint omnino idem, & an in animali pes, & caput identitatem habeant? Negatiuè respondunt, ni velint omnium sensuum euidentiæ aduersari: si ergo pes, & caput animalis distinguuntur: ergo in animali est pes distinctus à capite, & caput distinctum à pede, sed pes vt distinctus à capite non est totum animal: ergo est pars illius. Similiter caput, vt distinctum à pede non

est totum animal: ergo est pars illius: ergo in animali de facto dantur partes. Sic argue in composito quocumque, in quo valebis distincta designare extrema.

Durandus in 4. distict. 2. quæst. 4. Ocham. tractat. de Eucharistia, cap. 1. & 2. & quodlibet. 1. quæst. 9. & in Logica, cap. de quant. & plures alij Nominales asserunt non dari in continuo puncta, lineas, aut superficies, sed tantùm esse puras negationes, punctum negationem vltionis tendentiæ; lineam negationem latitudinis; & superficiem negationem profunditatis. Non multum ab his discedit P. Fonseca lib. 3. Metaphysic. cap. 3. quæst. 6. vbi docet in corpore tantùm dari vnâ superficiem physicam, extremam videlicet corpus cingentem, puncta verò & lineas non esse in corpore physice, sed in mathematicè, non actu, sed tantùm potentia Logica.

Sententias has Durandi, & Patris Fonseca hac vnica ratione impugno: Omnes partes continui sunt inter se vnite mediâ vnione superaddita, vt probaui Controu. 4. Punct. 1. sed illa vnio debet carere diuisibilitate, quam habent extrema vnita: ergo si in continuo dantur partes longæ, danda est vnio, quæ nullam habeat longitudinem. Minorem probò: si vnio annectens extrema longa, longitudinem haberet, partes illius aliâ indigerent vnione, quæ annecterentur, & de illa vnione inquirerem, an haberet longitudinem? si neges, iam das vnionem, quæ longa non sit, quam paulò antea dedisse poteras sine vnus vnionis multiplicatione: si affirmes vnionem illam longam esse, partes habebit aliâ vnione annectendas, & sic in infinitum procedemus: ergo danda est vnio, quæ careat illa diuisibilitate, quam habent extrema vnita: ergo vnio partium lineæ diuisibilium versùs longitudinem nequit longitudinem habere: ergo erit omnino indiuisibilis, quia prima omnium diuisibilitas, & dimensio est longitudo, sine qua alia dari nequit. Secundò quia vnio partium lineæ non potest habere diuisibilitatem, quæ caret ipsa linea, aliàs aliquid haberet vnio contenta in linea, quod non haberet linea continens, quod implicat, continens enim dicit totum, quod dicit contentum, & aliquid aliud: sed linea non habet latitudinem, neque profunditatem: ergo neque vnio partium, quas continet: aliunde hæc vnio non potest habere longitudinem, vt probatum est: ergo nullam habet diuisibilitatem: ergo est omnino indiuisibilis.

Eadem ratione probatur dari superficies, & lineas, quia partes profundæ debent vniri vnionibus, quæ careant profunditate: ergo sunt indiuisibiles secundum profunditatem, ex alio capite debent esse longæ, & latæ, vt saltem possit qualibet esse immediata extremo vnito, quod habet longitudinem, & latitudinem: ergo debet dari vnio diuisibilis secundum longitudinem, & latitudinem, & indiuisibilis secundum profunditatem, & hæc est superficies: superficies ista eo ipso quod habeat partes latas, vnione indiget carente hac diuisibilitate, quæ aliàs longa esse debet, sicuti vnio, quæ vnit partes profundas debet esse longa, & lata: ergo danda est vnio indiuisibilis secundum profunditatem, & latitudinem, & diuisibilis secundum longitudinem, quæ erit linea, hæc linea vnenda est alia vnione omnino indiuisibili, vt supra dicebam, quæ est punctum: ergo

ergo in continuo dantur puncta, lineæ, & superficies. Procedit totus hic discursus ex suppositione, quod datur in continuo partes essentialiter habentes hanc triplicem dimensionem longitudinis, latitudinis, & profunditatis, quæ non possint resolui in omnino indiuisibilia, quod admittunt auctores, contra quos agimus, quia si diceretur continuum constare puris indiuisibilibus, hæc omnes vni-ones omnino indiuisibiles, & diuisibiles tantum versus longitudinem, & alia versus longitudinem, & latitudinem in pura indiuisibilia resoluerentur, à quibus, & inter se penes magis, & minus, & hanc vel illam positionem differunt lineæ, superficies, & corpus. An verò continuum ex puris indiuisibilibus finitis constet vel ex partibus in infinitum diuisibilibus, hoc opus hic labor est.

6 Continuum constare ex infinitis partibus diuisibilibus in semper diuisibilia, ita vt si minimam aquæ guttulam Deus per totam æternitatem diuidat, & subdividat infinite, & in infinitum diuidat, semper quælibet illius particula maneat infinite diuisibilis, mens fuit Aristotelis, in qua probanda multus fuit Philosophus multis in locis, illam præcipue tradit in hoc 6. lib. Eandem sententiam defendit D. Thomas multis in locis præcipue opuscul. 36. cap. 2. subscribunt innumeri Scholastici, quorum nullum refero, quia facile possunt, qui ab hac sententia discessere annuerari, quibus demptis schola tota philosophiæ Principem est sequuta. Sunt alij qui continuum ex puris indiuisibilibus infinitis tamen component, quorum sententiam impugnabo Puncto 7. num. 2. 3. & 4.

7 Continuum ex partibus indiuisibilibus constare contra Aristotelem constanter defendebat Zeno Stoicorum Princeps, quem ducem sunt sequuti ex philosophis Democritus, & Leucippus. Ex Theologis antiquis May. in 2. dist. 2. quæst. 5. Gerardus apud Tartaleum hoc lib. quæst. 1. & Agidius discipulus D. Thom. lib. 1. de generat. quæst. 8. citatus à Veracrux 6. physic. speculat. 1. Pro eadem sententia refero Gregorium in 1. dist. 3. quæst. 1. in responsione ad septimum, & in 2. dist. 2. quæst. 2. vbi ait posse continuum vltimò diuidi in omnem sui partem, ex quo necessarîo inferetur resolui in partes omnino indiuisibiles, ex quibus primò componitur. Tandem Eminentissimus Noster Card. Toletus lib. 6. Physic. text. 23. quæst. 1. post solutionem argumentorum plures esse eo tempore testatur, qui opinionem Zenonis veram esse existiment. Et perdoctus Pater Valentinus de Herice in 1. part. tract. 4. disp. 43. cap. 2. num. 6. sententiam hanc tradit vt veram, quam in physic. defendisse dicit. Tenet eandem Ioachimus Doctor Valentinianus lib. 6. Physic. disp. 1. sect. 2. punct. 1. vbi affirmat sibi constare in multis, & grauissimis Academiis, non sine plausu defendi. Doctissimi Magistri, & perique ex politioribus, & ingeniosioribus recentioribus huius ætatis in hanc sententiam conspirant, in quam maximopere propendit Pater Arriaga disp. 16. licet enim verbis illam non aperte amplectatur, argumenta omnia quæ contra Aristotelem sunt, integra, & absque solutione relinquit, & prius in manuscriptis sententiam Zenonis aperte docuerat. Dedi vtriusque sententia patronos, vtriusque fundamenta modò dabo.

PUNCTUM II.

Difficile argumentum contra Aristotelis sententiam extorquet infinitudinem partium: & natura partis aliquota, & proportionalis explicatur.

§. I.

Argumentum proponitur.

1 C Ontra Aristotelis sententiam hoc argumentum ferè omnes, qui de hac re agunt instaurant. Si continuum est diuisibile in infinitum, & constat infinitis partibus, in quas diuidi potest, sequitur continuum constare, non solum infinitis partibus proportionalibus; sed etiam infinitis aliquotis, quod Philosophi negant, quia si infinitis partibus aliquotis constaret, esset simpliciter infinitum: sequelam probo: continuum hoc est diuisibile in duas medietates, quarum neutra includit aliam; quælibet medietas diuisibilis est in alias duas medietates non se inuicem includentes, & resultant ex duabus diuisionibus quatuor partes quantitatis, quarum nulla aliam ex illis quatuor

partibus includit. Quatuor illæ partes rursus diuidi possunt, quælibet in duas medietates, quarum neutra includit aliam: ergo continuum potest diuidi in infinitum in partes, quarum nulla aliam in se includat: ergo potest diuidi in infinitas partes non se inuicem includentes: ergo non solum est diuisibilis in infinitas partes proportionales sed in infinitas aliquotas: ergo non solum includit infinitas aliquotas: ergo est simpliciter infinitum. Confirmatur, idè continuum constat infinitis partibus, quia quantumuis diuidatur, semper manet in infinitum diuisibile: sed quantumuis diuidatur semper manet diuisibile in partes aliquotas: ergo constat infinitis partibus aliquotis. Probo Minorem: eo ipso, quod diuidatur continuum; membra diuidentia, seu partes determinata, in quas totum diuiditur, sunt omnino non communicantes, & illarum quælibet extra omnes alias: ergo hæc partes sunt aliquotæ, & determinatæ: ergo continuum constat ex infinitis partibus aliquotis. Vltimò continuum vel includit finitas partes aliquotas non communicantes, vel infinitas: Si infinitas, habeo intentum: Si finitas, ergo poterit Deus assignare hæc partes finitas non communicantes vltra quorum numerum non possit alia augeri contenta in continuo, quam enim repugnantiam assignabis in eo quod Deus assignet mente partes illas, quas finitas esse concedis? implicat non cognosci à Deo actum, quo dicitur: partes aliquotæ omnino inter se non communicantes, quæ possunt ex hoc continuo extrahi, sunt tot determinatæ, & non plures: Sed implicat Deum habere hoc iudicium, & duci certum numerum, vltra quem non possint augeri partes non communicantes: ergo implicat partes hæc non esse infinitas. Prima pars Minoris ex secunda dependet, quam sic probo. Posito illo numero partium quicumque sit ille, quælibet pars est diuisibilis in duas medietates non se inuicem includentes: ergo potest duplo augeri multitudo illa partium prius assignata.

Proponit hoc argumentum Hurtado disp. 15. §. 72. cui respondisse dicit num. 66. Ego omnia, quæ sub illo numero continentur lego, & nihil inuenio, quo possit verbis adhuc hoc argumentum eludi. Dicit Hurtadus, partes proportionales non esse dicendas simpliciter infinitas, sed secundum quid, & eodem modo puncta non esse dicenda simpliciter infinita, negatque continuum posse diuidi in omnes sui partes. De his omnibus non curo; quid ad argumentum præcedens? continuum non posse diuidi in omnes sui partes, id concedo, & affirmo esse in infinitum diuisibile in partes aliquotas non communicantes, quarum quælibet rursus in infinitum semper maneat diuisibilis. Deinde nolo contendere de modo loquendi, an partes proportionales sint dicendæ infinite simpliciter, vel secundum quid, tantum contendo posse eo modo, quo asseritur partes proportionales esse infinitas, eodem dici debere partes aliquotas infinitas esse.

Audiui nonnullos respondentes, continuum posse à Deo diuidi in partes aded exiguas, vt non possit illarum aliquam iterum diuidi, nisi denuo alteri vniatur, licet in se diuisibilis sit. Solutio hæc facilius refellitur, quam refertur. Duæ illæ medietates, in quæ parua quantitas, & quæ simul aliis quantitatibus vniuntur vt distinctæ ab extremis, quibus vniuntur, habent determinatam mensuram, & rationem medietatis illarum quælibet: ergo siue alij quantitati præexistenti vniantur, vel non vniantur partes, in quas diuiditur minutula illa quantitas, eadem semper remanet difficultas. Secundò pono hanc diuisionem non fieri physicè, sed tantum intentionaliter, videlicet Deum mente diuidere quantitatem quantumuis paruum in duas medietates, tunc Deus tales medietates agnosceret diuisas, neutram alteram includentem, & rursus quamlibet harum medietatum in duas medietates non se inuicem includentes, & sic in infinitum. Ex quo infero infinitas aliquotas, seu non communicantes includi in continuo.

§. II.

Multa euoluuntur de natura partium aliquotarum, & proportionalium, harumque indefinitudine.

Materia Controuersia exposcit vt explicemus terminos hos frequenter repetitos, & nescio an aliquando rectè explicatos partium proportionalium, & aliquotarum. Partes